

Bože słowo za nas

Ty krónuješ lěto ze swojej dobroćiwosću (ps. 65, 12)

Winowc je rjany měsac. Plody zrawja a so domchowaja. Žnjejemy plody našeje prócy. Přetož žně su wotwisne wot čłowjeskeho džěla. A njeje husto próca wulka była, tež hdyž mašiny nam pomhaja a džěto woložuja?

Naše hrono to nochce přec. Ale wone na to pokazuje, zo je to naposledku Bóh, kiž naše džělo žohnuje a kiž nam to dawa, štož nam trěbne je. W znatym kěrļušu Matthiasa Claudiusa, kotryž je nam Fiedler do serbsčiny přeložil, so to takle paji:

My symjo wusywamy na rolu zworanu, wšón zróst pak radny mamy přez miłosć njebjesku.

Bóh tajnje z čichim wěcom nam hona žohnuje a dawa z kóždym lěcom jim tyče, rosćenje.

Wšitke dobre dary džě mamy wot Boha; tuž jemu džak, tuž jemu džak a nadžija!

A w druhej štučce rěka: „To dže přez našeje ruce, je dar pak wot Boha.“

Naša próca je potajkim nuzna. Ale móžemy so hišće tak jara napinać: Hdyž Bóh swoje žohnowanje k temu njeda, je wšitka próca podarmo. To naši prjedownicy wědzachu a započachu kóžde džělo z „w Božim mjenje“. W kěrļušu: „W Božim mjenje spočinam, štož mi so činić słuša“ rěka tež: „Wón skića žohnowanje sam, zo z džěla wužitk mamy.“

A to zawěsće jenož za žně njepláci. A hdyž je Bóh nas tak bohaće žohnował, zo mamy wjace hač za naše žiwjenje trjebamy, potom mamy to tym dale dać, kiž nimaja to najnužniše k žiwjenju.

Ale nochcemy při našim hronje jenož na wšědny chlěb myslić. Wšak nam Jezus paji: „Z chlěbom samym so čłowjek nježiwi.“ (Matej 4,4) Luther pisa w swojim wukładowanju Knjezoweje modlitwy:

„Wšědny chlěb pak je: Wšitko, štož k žiwnosći a potrjebnosći ćěla słuša, jako jědž, piće, drasta, črije, dom, dwór, rola, skót, pjenjezy, kubło, pobožny muž, pobožna žona, pobožne džěci, pobožna čeledź, dobra a swěrna

wyšnosť, dobre knjejstwo, płodne wjedro, měř, strowosć, pócćiwosć, česć, dobri přećeljo, swěrne susodža a tehorunja.“

Haj wšitko, štož za naše žiwjenje trjebamy, přińdže naposledk wot Boha. Ale znajmjeńša runje tak nuznje kaž wšědny chlěb trjebamy zhromadnosć z Bohom. A tež to je Boži dar. Njeje wón Jezusa Chrystusa, swojeho Syna posłał do našeho swěta, zo by tuta zhromadnosć z Bohom docyła móžna byla? A njewoła wón nas přeco zaso ze swojim słowom, kotrež mamy w Swjatym pismje, do tuteje zhromadnosće? Z našeje dowěru do Boha a z našeje modlitwu móžemy na Boži poskitk wotmołwić a jón přiwzać. Snano k temu scěhowaca modlitwa pomha, kotruž njedawno čitach.

Knježe Božo,
ty sy nam swoju zemju dowěrił.
Słónčko a deščik sy ty dał,
čoplotu a wložnosť.

Plody a zorna rosčechu a zrawjachu.
Čłowjekojo a zwěrjata su žiwi wot teho,
štož ty daš narosć.

My so tebi džakujemy za naše poľne talerje
a za naše poľne pincy.

My so tebi džakujemy za chlěb, kotryž nas nasyci,

a za wino, kotrež nas zawjeseli.

Božo, smy na žně čakali,
a wone běchu bohate.

Njedaj nas zabyć:

Tež druzy čakaja na jědž.

W prawym času maja woni ju dostać.

Nichtó njetrjeba hlódny być,

hdyž my to, štož sy ty dał,

jenož za nas njezběramy.

Ty sy ruku woćinil,

zo bychy so wšitcy z dobrym nasycili.

Ty přeco na wšitkich myslíš,

hdyž nas do žiwjenja wołaš abo nas wotwołaš.

Hdyž ty swojeho Ducha dawaš

a hdyž chceš ty swět wobnowić:

Ty přeco na wšitkich myslíš.

Daj nam to spóznać,

zo njebychmy jenož na sebye myslili.

Hamjeń.

S. Albert

Foto: C. Schumann

Kata Malinkowa njeboha

Swěrna Serbowka a křescanka Kata Malinkowa rodž. Cyžec je 10. septembra njenadžice wumřěła. Redakcija Pomhaj Bóh a serbska superintendura žarujetaj wo angažowanu sobudžětačerkku, kotraž je začichim wjele wukonjala. Wosebje je nastawki za Pomhaj Bóh přeložila a redigowała a tež sama nastawki pisała. Na serbskich kemšach a druhich zarjadowanjach ewangelskich Serbow wostanje jeje městno prózdne. Njeh je jej serbska zemja lochka.

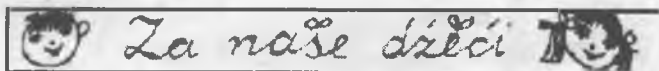
S. Albert

Modlitwa

*Wzmi mje, Knježe, pod křidła,
hdyž so njebo pomróčuje,
čežke bija njewjedra,
horja zymny wichor duje:
Pod swoje mje křidła wzmi,
hdyž mje wšón swět wopušći!*

*Wzmi mje, Knježe, pod křidła,
doniž nóc so njerozjasni!
Njebo so mi njesměwa,
kotrež slónčko zboža krasni:
Wzmi mje, Knježe, pod křidła,
hač dzeń milši zaswita!*

Korla Awgust Fiedler

Měrko a sylny Klemens

Rozhorjeny přińdže Měrko k staršemu přećelej Janej. Susodźic Klemens bě jeho nješwarnje mjerzał.

„Njedam sej to lubić“, swari Měrko. „Budu na jeho lakać, hdyž jutře do šule pońdže. Zady murje kěrchowa budu čakać na jeho z kijom a potom, hdyž wokoło rózka přińdže – rums – dyrju jemu z kijom na hłowu.“

Jan sej wšitko měrnje naposka a zamysleny praji: „Wšitko derje a prawje, ale što, hdyž Klemens wróćo bije?“ „Ně, ně, ně – tón njech přińdže, kóždu kósc jemu zlamam.“

„Klemens je jara sylny“, twjerdžeše Jan. „Wopytuje

karate-kurs. A w judo je nošer čorneho pasa. Wotwobara kóždy nadpad. Prjedy hač ty započnješ, ležiš hižo k. o. na zemi. Wěr mi, Klemens njeje ničo za tebe.“

„Woprawdže?“, praša so Měrko wustróžany.

„Cyle wěsće, štóž so z Klemensom nasadźuje, njewostanje strowy“. Wuskotliwje kusaše Měrko na hubje. „Nó haj“, započa pomału. „Hdyž wěš, zo je tak sylny, chcu tutón króć křiwdu, kotruž je mi načinił, wodać. Skónčnje je lěpje, hdyž so wulkomyslnje nje přećelej napřećo zadžeržiš.“

„To maš prawje“, připózna přećel Jan.

G. Gruhlowa

Kapala w Nowym Měście nad Sprewju Foto: Bigon

Přeprošenje

Serbske ewangelske towarstwo přeprošuje wšitkich sobustawow a zajimcow

**na lětušu sobustawsku zhromadźiznu,
31. OKTOBRA 1998
na wosadnu žurlu w Budestecach.**

Započatk je w 14.00 hodź.

Dnjowy porjad:

1. powitanje
2. rozprawa předsydstwa
3. rozprawa rewizorow
4. diskusija a schwalenje rozprawow
5. wólby za nowe předsydstwo
6. diskusija

Kónc budže někak 17.00 hodź.

předsydstwo Serbskeho ewangelskeho towarstwa z. t.

Mjez horami a holu

Wjesne zapiski Marka Grojlicha wušli

Znaty je hlós Marka Grojlicha posłucharjam serbskeho rozhłosa – nětko je so rozhłosownik tež pjera přimał. „Mjez horami a holu“ mjenuje so jeho zběrka wjesnych zapiskow, kotraž je njedawno w Ludowym nakładnistwje Domowina wušła. Podał je so awtor na puć najprjedy do wuchodnych Budyskich kónčin, pozdžišo tež do Wojerowskich a Slepjanskich, a je so pola zwólniwych wobydlerjow za tym serbskim w jich wjesce prašał, za něhdyšim a džensnišim položenjom. Rozmołwjał je so wosebje ze Serbami na ewangelskich wjeskach.

Kak je ideja za tutu knihu nastala?

M. Grojlich: Znaći – nic jenož z LND – su mi prajili: „napisaj to, štož sym zašu njedzela wot tebe w rozhłosu słyšał, tute polhodzinske wusyłanje ze Židžinoho abo z Wužečka. Ty rozprawješ z kónčin, wo kotrychž mnoho ludźi přewjele njewě. Nam a druhim Serbam ničo njewadzi, hdyž něšto wot tam zhonimy!“ – Nó, a tak sym so sydnył, sej na staršich paskach naposkał, štož sym za serbski rozhłós nahrawał – a sym tež někotre mysle a

začišće napisał, kiž su na jězbach po Łužicy nastali.

Knjha njeje jenož mysljena za čitarjow wzběrce mjenowanych kónčin, wona je zajimawa za wšěch, kiž serbsce čitaja. We čim tči zakładna ideja Wašeje zběrki?

M. Grojlich: Jako zakładnu ideju widžu: Łužica je wjetša hač sej to někotryčkuli mysl. To plaći za tych, kiž w žrje serbskich kónčin bydla, tam, hdžež je serbsčina žiwša, prezentniša hač wuchodnje abo sewjernje Budyšina. Jim chcu něšto pokazać, štož tak njeznaja. Plaći to pak tež za tych, kiž bydla pod horami abo w holi – a ja sej myslu, zo nikomu njewadzi, hdyž něšto z kónčin zwonka svojich wosadnych abo nabožnych hranicow zhoni. Jedyn problem je mjenujcy wšudže – naša rěč je wohrožena. Snadž čita něchtó na příklad wot tym, zo su w Židžinom před 50 lětami nimale wšitcy serbsce móhli, potom pak je so drjebilo – a wón sej praji: „Tak je to nětko pola nas, póčnu pola nas němcować, kaž tehdom tam w holi. Přećiwo tomu dyrbi my něšto činić...“ Runje na to sym pisajo myslil. ↵

Wopytał sće tež tójšto wosadow a cyrkwjow, hdžež sće so z fararjami rozmowjał. Čehodla?

M. Grojlich: Farar je za mnje tón čłowjek, kotryž najlěpje swoju wosadu z jeje stawiznami znaje a kotryž husto wě, što so hišće we wosadze jako Serb wuznawa. Farar so tež zwjetša we wosebitej měrje za stawizny swojeje wsy, swojeje wosady zajimuje. Tohodla běchu fararjo za mnje husto jara wažni partnerojo a nic jenož jedyn němski farar je mi prajil: „Možeće Wy rjec, čehodla su moji wosadni na rěč swojich prjedownikow zabyli?“

Wutrobny džak za rozmowu a Wašej knize mnoho čitarjow.

Foto: SN/M. Bulank

Marko Grojlich

w léce 1948 w serbskej swójbje w Bukecach rodzeny; zakładna šula w Bukecach; SRWŠ Mały Wjelkow, připódlu nawuknył powołanje skotarja w Pomorcach a Budyšin-ku; studij skótneho lékařstwa w Lipsku, skótny lékař w Kubšicach, Budyšin-ku a tež mjez Pomorcami a Wósporkom; nazymu 1990 k Serbskemu rozhłosej; je ženjeny, dvě džěsći, syna a džowku

Pólny Kejžor pola Wósporka

Sewjernje Wósporka, na prawym boku dróhi, kotraž wjedže do směra Nisčanskeje hole, do doła do Hbjelska, je małe sydlišćo wjetšich burskich kublow. Štyri to su, a pomjenowana je horstka twarjenjow po mužju, kiž je sej tam, a to nic jako přeni wosrjedź polowna spočatku 19. lětstotka natwaril swoje kublo. Němsce rěkaše wón Kaiser, a tuž rěka sydlišćo Feldkaiser, Pólny Kejžor.

Tři kubla su hišće wobydlene, štwórte pomału rozpaduje. Ratar, kotryž tu bydli, kotryž je so tu narodził, tu wotrostl a tež wě, zo jeho prjedownicy rěkach Hornčer a nic Töpfer, je mi wuličil, zo su tu wokomiknje 19 ludźi. A bydla – tak so mi skoro zda – wopravdže kaž kejžorojo. Hewak njebychu jim loni za tři miliony hriwnow natwarili wosebity most přez nowu awtodróhu, kotraž wjedže wot bliskeho Wósprka do Zhorjelca. Tři miliony za most, zo

bychu sej ći, kiž wuchodnje Wósporka ležace pola wobdžělaja, móhli bjez wokołpuća na nje dojeć. Wopravdže kejžorska gesta, planowana před lětami, jako běchu kasy Bonnskich a krajnych kejžorkow a kralikow hišće polne.

Njecham sej pak dale hubu drěc, hewak mi wyšnosće dalši wopyt w Pólnym Kejžoru, pola přećela-kolegi, něhdyšeho swinjaceho brigaděra, zakazaja. To by było škoda. Tu wonka wosrjedź polow maš mjenujcy rjany wuhlad hač na Limas do rańšich kónčin a tež do sewjera. Něhdy sy sej móhl wuhlad tež woměrje popřec, ale nětko myli hara z bliskeje awtodróhi.

Po nanje serbski, po maćeri němski rozumi Hornčer serbsce, wšak so na swójbnych swjedženjach přeco tak rěčeše, wšak powědaše jeho nan ze swojimaj tu bydlicymaj sotromaj jenož takle a nanowy bratr bě posledni serbski farar w Hući-

nje. Pokazał je mi swójbnu chroniku, kotraž wjedže dobre 200 lět wróco. Smějo je dodał, zo wšitcy tu na Pólnym Kejžoru bydlycy – nic jenož jeho prjedownicy – sej cyle wěsće něhdy porjadne tolerje z pašowanjom zaslužichu. 50 metrow za poslednim kublom bě něhdy saksko-pruska hranica. Džěd je jemu husto powědał, zo wuměna přez hranicu wulkotnje bēžeše, bě to tajka mała lužiska unija. Jónu bě rěpikowe symjo w Pruskej wo wjele tuńše, a potom zaso wuplaći so nakup sakskeho skotu za bura z Hbjelska abo Wukrančic. To je nimo, a po něhdyšich wusatych wajchtarjach krajnych mjezow pomjenowana Stražna hora mjez Hbjelskom a Wósporkom je něko Strašna hora, po dróze smykaja njepřestawajcy awta. Tohodla zminu so spěšnje na pólny puć, hdžež popřeju sej nazymsko-jablučnu přestawku.

(Wurěz k z knihi „Mjez horami a holu“

Wopytowarjo ze zamórskich krajow

Z časa, zo je murja padnyła a z tym wopyt we wuchodnej Němskej bjez problemow móžny, přijědže každe léto tójšto potomnikow serbskich wupućowarjow do Łužicy. Mjez létušimi wopytowarjami běštaj znowa Gotzkec mandželskaj z Awstralskeje, kotrajž přebywaštaj pola swojich zdalonych přiwuznych w Rachlowje. Z Texasa přijědžechu mjez druhim Vivian Taylor, mandželskaj Matthijetz a George Boerger. Wšitcy su aktiwni sobustawojo serbskeho towarstwa w texaskim Serbinje.

Njewšědny bě wopyt, kiž přijědže srjedź julija na dwaj dnjej do Łužicy. Přeni króc přebywaše Victor Kilian z mandželskej a synom Tedom w domiznje swjeho pradžěda, fararja Jana Kiliana. Runja swojemu pradžědej je Victor Kilian farar lutherskeje Missouriskeje

Kilianec swójbni na dróze Jana Kiliana w Kotecach.

Foto: priwatne

synody, a to w měsće Temple w Texasu. Kilianec swójbni wopytachu Budyšin, ródny dom Jana Kiliana w Delanach a městna jeho skutkowanja w Bukecach,

Kotecach a Wukrančicach. Z wulkim zajimom scěhowachu lužiske slědy swjeho sławneho předchadnika, kiž wupućowa 1854 z nimale 600 Serbami do ↪

Texasa. Zadziwani wospjet zwuraznichu, zo nihdy njebychu we Łužicy tajku bohatosć kultury a rjanosć přirody wočakowali.

Ted Kilian, praprawnuk Jana Kiliana, přebywaše hižo wospjet na slědžerskim studiju w Praze, hdžež je hižo derje čěšćinu nawuknył a sej čěsku njewjestu nadešol.

T. M.

Wustajeńca

Čas a wěčnosć

W klóštrje Marijinej hwězdze wotměwa so hišće hač do srjedz oktobra 1. sakska krajna wustajeńca Čas a wěčnosć. Wjele ludźi ju hač dotal wopyta, štož je za turizm w Hornjej Łužicy bjezdweła wulki wuspěch, na druhej stronje pak nastawa tójšto prašenjow. Bjeztoho zo bychmy so do nadrobnow sćow podali, započnmy z napismom Čas a wěčnosć. Čas da so předstajić, dokelž je něšto zemske. Su pak w srjedzowěku jenož klóštry žiwjenje w Hornjej Łužicy radowale? Njeje cyrkej jako organizowana móc tež swoje slědy zawostajila, abo što je ze zemjanstwom, što z městami? Mi so zda, zo měrješe so koncepcija wustajeńcy přenjetnje na založenje tuteho klóštra před 750 lětami, štož pak njeby za krajnu wustajeńcu najske rje cyle dosahało. Za to njebě tutón klóšter jako žónski wuznamny dosć. Wězo pokazuja so we wustajeńcy wšelake wumělske drohocinki, kotrež njeběchu dotal zjawnosći přistupne.

Njeměješe pak Mišno jako swětna a cyrkwinska móc w srjedzowěku wjace wliwa na rjadowanje žiwjenja w našim džělu džensnišeje Sakskeje? Tajke a podobne prašenja mje jimaja, po tym zo sym tři kroč na tutej wustajeńcy pobyla. Derje je, zo telko wopyta z cyleje Němskeje přichadza (respekt organizatoram!), jeje za mnje spóznamna koncepcija pak mje cyle nje přeswědči.

Kata Malinkowa

Ernst Škoda Běłohorjanski njebohi

Wutoru, 2. septembra, smy na Hrodzišćanskim kěrcho wje k poslednjemu wotpočinkej přewodźeli mlynkawuměnkarja Ernsta Škodu z Běleje Hory. Wulka syła přewodźerjow wo tym swědčeše, kak připóznaty bě njebočički daloko přez mjezy swojeje wsy a wosady.

Ernst Škoda bě so 1919 do serbskeje ratarskeje swójby w Nowej Wjesce w Hućinjanskej wosadze narodził. Džěcatstwo přežiwi w Bukojnje pola Barta a nawukny po wuchodženju šule powołanje ratarja. Za čas druheje swětoweje wojny, w kotrež tež jeho wojerstwo njeprělutowa, woženi so 1942 do Šnajderec mlyna w Bělej Horje. Nawróciwši so z wojny wukubla so na mlynka a pozdžišo na mištra. 1959 přewza mlyn. W čěžkich časach kolektiwizacije ratarstwa, w kotrychž wjele mlynow zańdže, poradža so jemu z wušiknosću a

Ernst Škoda z Běleje Hory

Foto: prywatne

wutrajnosću, Běłohorjanski mlyn wuchować a jón přestajić na produkciju měšanje picy. Přiběracych strowotnych problemow dla přepoda po nimale třochlětdžesatkach wustojneho hospodarjenja mlyn jednemu ze svojich pjeć synow, kotryž zawod w nanowym zmysle hač do džensnišeho

wuspěšnje nawjeduje. Po smjerći mandželskeje w lěće 1978 so Ernst Škoda znova woženi. Z druhej mandželskeje přežiwi wuměnkarske lěta w domčku, kiž bě sej na mlynskej ležownosći dał natwarić. Tu zemře w noc na 28. awgust.

Ernst Škoda so wuznawaše jako Serb. Dołhož jemu strowota dowoli, bě stajnje mjez serbskimi kemšerjemi w Hrodzišćanskej cyrkwi a wobdžěli so husto na serbskich cyrkwinskih dnjach. Ze Serbami so stajnje w swojej maćeršćinje rozmołwješe. W poslednich dnjach svojeho žiwjenja bě němčinu zapomnił a rěčeše jenož hišće serbsce.

W pohrjebnym předowanju spominaše farar Malink po přecu při wuznych tež w serbskej rěči na njebočičkeho. Što je Ernst Škoda był, zjima we słowach: „Smy zhubili sprawneho, pobožneho serbskeho mlynka.“

T. M.

Hdžež tam rěčka pluskoce ...

Nalěto sym zaso raz w Budyšinje pobyl. A tu so stary znaty na mnje dohlada a mi dzeše: „Wóndano smy tam přez tón Lauterbach jěli a bjezmała bychmy će wopytać móhli ...“ Ja so njezdziwach, zo njeběchu přišli, dokelž bě mi nablaku jasne, zo to njeje „mój“ Lauterbach byl, kiž běchu z awtobusom přeměrili. A telko ludźi nadobo, na to njebych zawěrnje přihotowany byl.

Lauterbach, w kotrymž sym hižo dlěje hač tři lětdžesatki živy, so – byrnjež blisko wujězda wot awtodrohi leža – rjenje w luboznej dolinje chowa, tak zo je cuzemu čěžko, jón namakać. Tamny mój znaty by zawěsće čisće hinaši Lauterbach měnił, tón njedaloko woneho rudnohórskeho města, kiž swoje mjeno po swjatej Hanje ma a hdžež bě so za čas Přenjeje swětoweje wojny naš serbski wědo-

mostnik Frido Mětsk narodził. Tych Lauterbachow maš tola w němskich krajach cyłu kopicu, w Bayerkeje runje tak kaž w Durinskeje, w Hessenskeje a tež na Rujanach, samo so wě tež w Sakskeje je jich znajmjeńša šěsć, jelizo nic wjac, jedyn blisko Biskopic. Najznačiši pak móhl dotal tón pola Šwabow abo Alemanow w Čornym lěsu być, přetož wo nim so tola w lóštnej ludowej pěsnispěwa: „Z' Lauterbach han i mei Strumpf verlorn ...“ A husćišo hač jónu sym ludžom druhdže na prašenje, hač smy nohajcu zas namakali, wotmołwił, zo so docyła wo našu wjes njejedna.

Z Lauterbachom je či to nimale kaž z mojej ródnej wjesku. Nowych Wsow je cyły retomas, jenož zo tele mjeno tola chětro stróžbe klinči, poprawom za ničim, jako by je někajki hamtar

abo zastojnik za blidom sydajo wulahnył, dokelž jemu žane druhe na mysle nje přinđže. Kak poetisce tola porno temu „Lauterbach“ klinči! A k tajkemu mjenu tež přeco někajka wodzička słuša, jasna a čista. Zawěrnje, naša rěčka bě jasna a krasna, tak zo so we njej pstruhi a druhe zwěrjata strowe a čile čujachu, doniž ju intenziwne wulkoratarstwo njezajědoji.

Nic jenož wulke pola z přehnatym kumštnym hnojenjom běchu sobu na tym wina, ně, dvě hoberskeje hródzi ze 4 000 kruwami matej tehorunja swój podžěl. Džensa tam po njejakim zwjadnjenju stareho systema mjenje wopuši stejo abo wisajo a machajo maja, tola přeco hišće telko, zo žana z nich někajke rjane mjeno nima kaž něhdy pola nas doma. Su jenož čisla. Nětk je tam wězo ↵

mjenje dželačerjow. Tendencja je stupaca, štož wotebëranje dželowych městnow nastupa, kaž wšudže druhdže tež.

Njewidžomna mjeza

Hač do zańdženého lětstotka bě wjes swój burski charakter wobchowala, doniž z rozkcěwom tekstilneje industrie w susodnym měsće Crimmitschau so to a tamne njezměniło. Přelcy a tkalcy a sukelnicy twarjachu pod knježim hrodem swoje čežki, hdžež zwjetša z wulkej črjódu džěci žiworjachu. Njewidžomna mjeza džěleše wjes do burskeho a do dželačerskeho džěla. Tuž je bjez džiwa, zo so tu proletariske zmyslenje bórze hibaše a zawisć na bohatych burrow rosćeše. Běše-li so tež po hroznym léce 1933 někotryžkuli dželačer brunu uniformu woblekł a za chorhoju z hókatom křižom běhał, poléce 1945 to „nacionalne“ zas ruče ze swojeho pomjatk a šmórnychu a jenož hišće čisto-čerwjenu chorhoju na žerdz před swojej čežku wěšachu. Běte kolo z čornym pohanskim křižom běchu wotpróli, štož pak bě hišće dolho widžec, doniž sej potom skónčnje w staće dželačerjow a ratarjow nowu tkaninu za nowu čerwjenu chorhoju njenadžělachu. Tón a tamny funkcionar, znaty a mjenje znaty, pochadžeše wottud. Jedyn z nich tykaše so jako Budyski stronski dohladowar w šěsćdzesatych lětach do serbskeho šulstwa. Jich postupowanje tež w tutym prašenju wotpowědowaše zwjetša jich intolerantnemu a nadutemu zmyslenju, kotrež so klasowe stejišćo a samo klasowy bój mjeno waše. We wjetšej měrje hač we Łužicy sym tež tehodla tu začuwał, zo ma so cyrkej jara čežko. Předsudki běchu wulke. Z cyrkwy wustupići njebě ničo njewšědné, skerje měješe dolhu tradiciju. Hnydom po Přenjeju swětowej wójnje bě cyły rynek dželačerjow cyrkwi swoje božemje dał. Je však možno, zo běchu to hišće wuskutki woneho wulkeho stawka w

zymje léta 1903/04, kiž je jako Crimmitschawski stawk do stawiznow znajmjeńša regionalneho dželačerskeho hibanja zašoł. W NDRskim času so rady wuzběhowaše, zo bě so ewangeliske duchownstwo tehdy na stronu fabrikantow podało. Štó pak móhl džensa hišće rjec, što je na tym wěro a što nic.

Ja sym mjeno města přeni króc w Rakečanskej šuli zaslyšał, jako nam naš wučer, mi so zda, zo bě rodzeny Brězyncan, bjez patosa, tola na žiwe wašnje wo tutym podawku powědaše.

A ja sym do tehole města, kiž bě něhdy tak njenahladne, bjezmała njerjane, wšón zalubowany. Moja žona pak so džiwa. Byrnjež so we nim narodžiła, zo jej za cuzbu styska, za čmowymi lěsami a wyšimi horami, za Čornym lěsom, hdžež bě rjane léta mladosće přežiwila.

Sym wo našich proletarach pisał, tuž chcu so tež prašeć, hač běchu so naši Lauterbachscy burja přeco tak prawje křesćansce zadžerželi. Druzy su mi skoržili, zo běchu ci po wójnje, hdyž prošerjo chodžachu, swoje wysoke wrota zawěrali a njedželu kemši chodžili a sej Bože słowo popřewali, tola so po nim njemějo. Při tym dyrbi so rjec, zo běchu tudyši burja přez wójnu lědma stratu počerpjeli. Tu njebě žana fronta zachadžala a tu tež njeběchu žane hrozne překwapjenja dožiwili kaž na příklad my doma w Nowej Wsy, jako so z čekańcy nawróćichmy, ani njerěčo wo roztrělaných Nowoslicach a druhich serbskich wjeskach. Do Lauterbacha běchu jako přeni wuswobodžerjo na chětro měrniwe wašnje ameriscy wojacy začahnyli a na farje komandanturu zarjadowali, a něšto njedžel pozdžišo potom sowjetske wojsko komando přewza. Nětk so započa wulki čas socialistow.

W Lauterbachu mějachu tehdy wjesnjanostu. Tón je woprawdže socialist byl, nic jenož po mjenje. A Lauterbachscy burja pak sej je-

ho přejara njewažachu, wšelacy znajmjeńša nic. Wón bě, připódlu prajene, bliski při wuzny woneho přenjeju wokrjesneho stronskeho sekretara w Budyšinje, kotrehož běch horjeka naspomnił. Towarš abo pozdžišo zas knjez Körner chodžeše pola burw dom wot domu a dumpaše wo wrota a „zasudzi“ teho a tamneho: „Hej, poskaj, ty změješ tola jutře swinorězanje. Ty tola wěš, što so sliša!“ Wot zarězaného swinječa smdžeše bur wězo najwjetši džěl za sebje a za swoju swójbu wobchowac, tamny pak zrozdawa wjesnjanosta chudym ludžom, předewšěm z domizny wučerjenym přesydlencam. Byrgermištrej Körnernej maja so Lauterbachscy tež džakować, zo bě hród stejo wostał: „Hdyž jón rozbuchnjeće, potom jenož ze mnu hromadže!“ bě wón němskim a sowjetskim stawizny porjedžakam hrozyl.

Cyrkej a jeje wěža

Naša wjes ma rjanu, w romaniskim stilu twarjenu cyrkej. Hdyž do doła jědžeš a rjenje pozložaného honača a zlotu kulu so w stónčku zybolejo wuhladaš, so wjeseliš: Zaso doma! Je to podobne začuwanje, kaž hdyž ci za Zejicami Chróscanski, wězo wo wjele wjetši Boži dompuć do stareje domizny pokazuje.

Nima so Serb poprawom jara derje – wón je w Serbach doma a tež w Němcach, jelizo na swoje korjenje njezabudže? Němcje jenož w Němskej žiwy.

Chcych pak hišće něšto wo našej cyrkwi rjec. Ta bě dwě scě léty bjez prawjeje wěže stała, přetož wokoło léta 1630 dyri błysk do wěže a ju zniči. Tuž ju jenož pro wizorisce wuporjedžichu, přetož běchu zle časy, Třiceciletna wójna, a rubježne cwołby čahachu smalo a palo po kraju. Zo pak wěžu hakle w léce 1840 prawje do porjadka přinjesechu, swědci mi někak wo wěstej chudobje, traš tež duchownej. Moji Serbja su, mi so zda, šcedriwiši a woporni-

wiši a maja wjace lubosće do Božeho słowa. Nichtó pak božedla njepraj, zo su tudyši burja skupi. Woni však tole wšitko, štož pisam, čitać njebudžeja a nje-dokonjeja, hewak by z jich přecelniwosću kónc bylo. Tola ně! Před lětami bě moja žona we swojej chroblosći lokalnemu reporterej tajke a podobne interna z wosadneho žiwjenja wuplapotala, a tón njebě ničo nuzniše měł hač wšitko do nowin napisac. A što so sta? Docyla ničo. Woni drje wšitko čitachu a z hłowu wjachu a bloćik na bok položiwši džachu: „Ně, tajke něšto, bohudžak njeje kantorka nas měniła ...“ Woni dale z namaj přecelnje wobchadžeja. Chibazo su tola dušni ludžo, jenož mały kusk hinaši hač moji serbscy krajenjo doma?

Naša susodžinka, wona leži dawno hižo na fararjec ladku, přeco rady powědaše, zo bě, šulu wuchodžiwši, w dalokim Lutobču sužila a kak derje bě so jej pola „Wendow“ lubiło. Njedawno wuhladač na jich kublešku, kotrež nětk jeje najmlodši syn wobhospodarja, hromadu cyhelow z napisom „Zawod Njebjelčicy“. Serbsce! Serbske cyhele na němskim dworje. Tuž njecham svojich wjesnjanow přejara wochlowac, njech su a wostanu, kajcyž su. To pak chcu hišće dodac. Wšitcy, kotřiž su hdy we Łužicy pobyli, njejsu tajke rjane dopomnjenki měli. Naš wjesny tyšer je wot léta 1945 hač do léta 1948 w Budyskim jastwje tradał a hač do swojeje smjerce njeje zhonil, što je poprawom z přičinu bylo. Njeslawnu Budysku tyšernju a trašernju pak njeběchu Serbja twarili a nihdy tež njejsu pod žanym režimom tam wulcy rozkazować směli. Tuž směm tež našeho blidarjoweho wnuka do svojich přecelow ličić, a tón so rady na to dopomina, zo je hromadže ze Serbom z Delnjeje Łužicy w medicinskej službe woneje armeje služil, kotraž bě tak přewšo měrniwje w nocy na 3. winowca léta 1990 wusnyla. ↵

Ze Serbow zańdženoscé

Naš nan mje něhdy znajmjeńša jónu wob lěto wopyta. W přernim času so džiwaše a so mje husto prašeše: „A tu njej nichtó serski?“ – „Ně, nano, ja sym takrjec posledni, chiba zas přeni, tola zawěsće jenički.“ – „Ale wšelacy ludžo tla tak serbske wonhladaja.“ – „Haj wšak, to džě je móžno, tu su tola w dawnych časach Serbja bydli.“ – „Hdže ha so wostali?“ – „Najskerje su dale čahnuli – do Łužicy ...“

Wšitko je so hinak měło. W susodnej gmejnje, hdžež podobny měrowy seminar pod třěchu cyrkwyje maja kaž něhdy w Rakecach, kotrehož pak so stari mōcnarjo bóle bojachu hač młodeho Lazarjoweho, w susodnej gmejnje wudachu před třomi lětami při skladnosći 725. rōčnicy přenjeho pisomneho naspomnjenja wsy nowospisanu chroniku.

A w tutej wsy, kotraž ma podobne mjeno kaž němske Rakecy, jenož z hinašej kōncowku, wo tym pisaja, za čimž bě so mje něhdy naš njeboh nan prašał:

„Im 6. Jahrhundert vollzogen sich gewaltige Veränderungen ... Unsere Gegend wurde nun besiedelt. Das waren die Sorben. Die Deutschen nannten sie Wenden, d.h. ‚Weidende‘. Die Gegend gefiel ihnen, darum bauten sie Hütte um Hütte ... Etwa 300 Jahre lang konnten sich die Sorben ihres Besitzes in unserer Gegend erfreuen. Unter Karl dem Großen und seinen Nachfolgern begann die Verschiebung der Reichsgrenze nach Osten. Im 12. Jahrhundert begann die Einwanderung von Bauern aus dem Westen. Die früheren Einwanderer bauerlicher Art setzten sich zunächst innerhalb des sorbischen Siedlungsbereiches fest. Überall dort, also in der Elsteraue, am unteren Pleißenlauf und in der Muldenaue, wo eine Rodung des Waldes nicht erforderlich war. Die Sorben wurden besiegt, mußten als Knechte

jedoch weiterhin das Land bestellen ...“

Haj, tak je to najskerje było. Tola hač běchu naši prjedownicy, naši wótcojo tudy někajku bitwu bili, horcu, železnu? Ja sej skerje myslu, zo běchu so Serbja w regionje podłu rěki Plesny (ně. Pleiße) a rěki Modły (ně. Mulde) a tež druhdže swojim ze wšěch móžnych němskich kmjenow pochadźacy m zadobywarjam na měrniwe wašnje podwolili. Traš so z cuzymi hadrować abo so samo z nimi bić, to běchu sej dawno wotwučili, chiba docyła njedokojeli. Zwoprědka wšak Staroserbja nowosydlerjow njerozumjachu, bě džě jich jazyk za nich „němy“, potajkim němski, poněčim pak so po jich rozkazach mējachu.

Nastawachu nowe sydlišća, kotrychž mjena njemějachu hižo někajku slowjansku kōncowku kaž „-itz“ a „-itzsch“, ale „-walde“ a „-hausen“ a „-hain“ a „-burg“ a dale do vogtlandskeho kraja wězo „-grün“ a „-reuth“. Tež „-bach“.

Knježk, kiž žadyn njeběše

Nastaće našeje wsy zwisuje wusko ze susodnym hrodom Schweinsburg, a tón bě takrjec kolebka města Crimmitschau, hdžež něhdy serbscy rōlnicy a rybarjo bydlichu. Němcy běchu wokoło lěta 1120 tónle hród jako baštu přećiwo Serbam, zawěsće pak jako demonstraciju swojeje mocy natwarili. Serbstwo poča mrěć ... A Lauterbach ze swojimi 600 wobydlerjemi ma, kaž sym hižo pisał, tež knježi dwór a dom, kotremuž hród rěkaja.

Posledni wobsydnyk pochadžeše z dynastije Kamjeničanskich tekstilnych fabrikantow a njeje poprawom žadyn prawy „knježk“ byl, přetož přimaše so, hdyž bě nuzne, sobu gratu a njeje swojich „poddanow“ klučka a krjudował. Wosta pak njewoženjeny a tuž tam nětk jeho wulke twarjenje prózdne steji. Nichtó wo njenjerodži. Z hrodom w Schweinsburgu, kiž džě je

wjele wjetši a impozantniši, je gmejna wjace zboža měła. Wón słuša Kolpingowemu kublanskemu skutkej. Nětk so tam mōcnje twari, zo by so stary duch abo nje-duch, chiba zloduch, skōncnje z hrodu zminyl, přetož SED bě sej rjany hród přiswojiła a z njeho stronsku šulu za swoju elitu sćiniła.

Wjele dobrego za wjes wuskutkował

Lauterbachskeho „ryčerkublerja“ běchu z rōlnej reformu z wobsydstwa a wokrjesa wuhnali. Chudy kaž proser je w léce 1967 zemrěl, a tola posledni wotpočink na našim kěrchowje jemu popřachu. Hewak by hańba přewulka byla. Wšitcy ludžo jenož dobre wo nim powědachu, zo bě dušny knjez a chlěbadawar byl, tola jenož horstka ludži so z nim woprawdže solidarizowaše. Mjez nimi bě tež tamny powójnski socialistiski byrgermišter, kiž bě z časom tym nowym knježkam swoju čerwjenu knižku na blido wrjesnył a z jich strony wustupił.

Ryčerkublerjej wšak njeběchu mytowali, zo běše poprawom antifaašist, zawěsće wjetši hač wšelacy, kiž běchu nowe knjestwo nastupili. Na jeho hrodze njebě ani jenički krōć nacijow chorhoj wisala a z jeho erta njeběchu ludžo ani jeničke „Heil Hitler“ slyšeli. Kōnc wójny, w aprylu 1945, jako SS jatych z koncentraciskeho lěhwa přez Lauterbach čěrješe a wjesnjenjo, so za woknami chowajo, zachadženju uniformowaných nječłowjekow přihladowachu, je Arnold Esche wulki kotołběrnow nawarił a wuwutlenych, wot kotrychž třinaćo w Lauterbachu zahinychu, zastarał. Wón a jeho prjedownicy běchu za wjes a wosadu wjele dobrego wuskutkowali. Snadž su so Lauterbachscy tehodla rady na njeho spuščeli sej prajo: „Tón njech to čini, tón to lěpje dokonja.“

Tajkmy nadobnych ludži bychmy tež džensa nuznje trjebali. Hdže su wostali?

Hinc Šolta

Jubilej w Bělej Horje

Stolětne wobstaće domu Eben Ezer w Bělej Horje wo-swjeći wulka ličba přečelow tuteho modlerskeho domu njeđzela, 6. septembra. Jubilej zahaji so ze swje-dzenskimi kemšemi, na kotrychž předowaše biskop metodiskeje cyrkwyje dr. Klaiber ze Zhorjelca. Po zhromadnym wobjedze zamurjowa so nowa kaset a z dokumentami, mjez druhim tež z čisłom Pomhaj Bóh, do zakładneho kamjenja domu. W sčěhowacej postrownej hodzinje přednje-sechu zastupjerjo wšelakich cyrkwjow a wosadow swoje přeča. Čily zajim zbudzi k jubilejej wudata a wot wjacorych awtorow napisana knižka wo stawiznach domu. W njej je z wobšěrnym nastawkom wo ewangelskich Serbach w Budy-skim wuchodnym kraju tež serbska tematika zastupjena.

Dom Eben Ezer natwari so w léce 1898 wot pobožnych, a tehdy nimale bjezwuwzačnje serbskich wjesnjanow z cyleje wokoliny. Inicijatorka twara bě z Berlina pochadźaca Droždžijska pěstowarka Frauenholzec, kotraž bě drje wěrje, nic pak Serbam přichilena. W domje so njeje ženje serbsce předowało. Woprawnjeny je tuž wusud něhdyšeho Hrodzišćanskeho fararja, zo njesłužeše Eben Ezer jenož šěrjenju pobožnosće, ale tež germanizaciji.

Wot lěta 1996 je dom we wobsydstwje metodiskeje cyrkwyje. Wo naležnosće domu stara so towarstwo Koło přečelow Eben Ezer, kotremuž přislušeja předewšěm metodisticy a ewangelscy křesćenjo z wokolnych wsow. Kemše swjeća so tu kōždu njeđzela, a to wotmēnjejo wot fararjow-ewangelsko-metodiskeje, ewangelsko-lutherskeje a Ochranowsko-bratrowskeje cyrkwyje. Přejemy domej, z by nadal wostał spomožne ekumeniske zetkanišćo.

T. M.

Cyrkej w Hrodzišču.

Foto: Bigon

Ewangelska šula w Husce wotewrjena

3. september 1998 bě za ewangelske wosady Budyškeho kraja wuznamny dzeń. Ze swjedženskimi kemšemi w polnje wobsadženej cyrkwi, wuhotowaných wot pječ fararjow, a z poswjećenskeje swjatočnosću w šulskim twarjenju wotewrě so w Husce přenja ewangelska srjedźna šula w Hornjej Łužicy. Z tym so nawjazuje na starodawnu tradiciju zhromadneje zamotwosće cyrkwy a šule za kublanje džěciny, kotraž bě so hakle w našim lěstotku za čas Weimarskeje doby přetorhnyła.

Ewangelska šula ma swój domicil w twarjenju něhdýšeje Husčanskeje wosadneje šule. Dwě wučerce a šulska wjednica Antje Löpelt maja na starosći 48 šulerjow pjateho lětnika, kiž wukubłaja so w dwěmajrjadownjomaj. W přichodnych lětach rozrosće šula z přizwaćom nowych pjatych

lětnikow. Šulerjo njepochadžeja jenož z Huski, ale tež z Budyšina a z dalších wosadow wokoliny. Hač na jedne katolske džěčo přińdu wšitcy z ewangelskich staršiskich domow.

Na swjedženskich kemšach so tež na dwurěčnosć džiwaše. Farar Jan Malink přednjese džěl předowanja a Wótčenaš spowědneje liturgije w serbskej rěči. Bohužel pak so w šuli serbsčina podawać njebudže, dokelž nimaja starši za to zajima.

Załoženje Husčanskeje šule je plód dwulětneho wutrajneho prócowanja 1976 w Budyšinje založeneho Ewangelskeho šulskeho towarstwa. Towarstwo, kotrehož předsyda je farar Gerd Frey, je zdobom nošer šule. Zwjeselace je, zo so mjez tym tež hižo w tamnych wosadach wo založenju šulow po Husčanskim modelu přemysluje. **T. M.**

Biskop: Fuzija je móžna

Weimar (epd). Durinski ewangelski krajny biskop Roland Hoffmann ma fuziju swojeje krajneje cyrkwy z cyrkwinsekej prowincu Sakskeje w přichodnych wosom do džesačlětach za móžnu. W zhromadnych rozmołwach wudžěła so tučhwilu schodženkowy pro-

gram, kiž ma zaměr, wudžělać namjety za zjednoćenje krajneju synodow a cyrkwinseku wjednistwow „snano na dwěmaj městnomaj“ a z dwěmaj biskopomaj, rozprawja wón w najnowšim wudaću cyrkwinsekeje nowiny „Wěra a domizna“.

Powěšće

Naslědnik Wenera Finka

Drježdžany. Christian Mendt budže rektor diakoniskeho wustawa w Drježdžanach. 43lětny teolog je so 6. septembra do noweho zastojnstwa zapokazał. Mendt je naslědnik Wenera Finka. 1955 w Žitawje narodženy Mendt studowaše po wukubłanju na elektroinstalateura w Lipsku a Berlinje ewangelsku teologiju. 1988 přewza wón farstwo při Lutherskej cyrkwi w Glauchauje.

Nowy duchowny w Klukšu

Klukš (T.M.). Po dlěšej wakancy ma Klukšanska wosada wot njedzele, 30. awgusta, noweho duchowneho. Na bohaće wopytanych swjedženskich kemšach bu do zastojnstwa zapokazany 48lětny farar Fritz-Dietmar Meier, kiž skutkowaše dotal w Rudnych horach. Za wosadu je to čim wažniši podawk, dokelž běchu hižo rozmyslowanja, hač so trěbnych strukturnych změnow dla poměrnje mała wosada scyła hišće wobsadži.

Farar Meier je hižo druhi němski duchowny w Klukšu. Posledni serbski farar tudy bě hač do lěta 1976 Pawoł Wirth. Serbske kemše w Klukšu a w přišušnych Połpicach su hižo před lětami zašli.

Laura Moerbe Zoch zemrěta

Serbin/Texas (T.M.). We wysokej starobje 90 lět zemrě 28. apryla 1998 Laura Moerbe Zoch. 1908 bě so wona do serbskeje Mjerwic swójbje w Serbinje narodžila. Kaž jeje sotra Lillie Moerbe Caldwell, kotraž wospjet Łužicu wopyta a knihu wo texaskich Serbach napisa, čuješe so wusko zwjazana ze serbskimi tradicijemi. Zhromadnje ze swojej sotru a třomi dalšimi žonami založi 1971 Wendish Culture Club, přenje serbske towarstwo w Texasu, z kotrehož wuwywaše so džzensniše wjace stow člonow woprijace towarstwo Texas Wendish Heritage Society.

Kónc z wróćenjom cyrkwinsekich imobilijow

Praha (epd). Socialdemokratiske mješinowe knježerstwo chce w Českej zahajene wróćenje cyrkwinsekich imobilijow přetorhnyć. Z wróćenjom imobilijow, kotrež je komunistiski režim cyrkwjam přeč wzał, mělo so hakle po přizwaću zakonja wo statnym wobsydstwje pokročować, rěka w 9. awgusta wozjewjenym knježerstwowym stejišču ministerskeho předsydy Miloša Zemana (CSSD). Wuwzate je židowske wobsydstwo, kiž je so w času němskeho protektorata zestatniło. Kabinet namołwješe cyrkwy k dialogej, zo by so

zakonski namjet wo poměrnje mjez statom a cyrkwu kaž tež wo přichodnym financowanju cyrkwinsekeho džěla wudžěla.

Hač dotal plaći fararjow w Českej stat. Rěčnik českeje katolskeje biskopskeje konferency, Daniel Herman, kritizowaše přizjewjeny restituciski kónc. Zadžerženje k narunanju njeprawa, kotrež je prjedawši režim cyrkwjam načinił, pokazuje, hač chce knježerstwo z demokratiskim kursom po přewróće pokročować, wozjewi wón. Cyrkwy su wot wotpohladaneje kročele zjeměrnjene.

Naše nowiny a časopisy před 100 lětami

Z Budyšina. Kołojezdne towarstwo „Budyšin“ je zařdženu njezdělu trajnu jězbu wot Budyšina přez Biskopicy – Kamjeńc – Kinspork – Wojerecy do Budyšina wotměło. Při nim so 7 kole-sowarjow wobdźěli. Za 6 hodźin dyrbeše so tale přestřěń přejěć. Přeník wotyk-njenemu kóncej Preusker z Čichonc za 4 hodźiny 55 minutow přijědže; jako druhi Měrš ze Židowa za 4 hodźiny 55 1/2 minuty, jako třeci Keil z Budyšina za 5 hodźin 15 minutow a jako štwórty Šolta z Budyšina za 5 hodźin 16 minutow přijědže. Dobyčer tež 12 hriwnow wučinjacе čestne myto, kotrež bě džěłarnja Phänomen-skich kołow wustajila, dosta. SN, 3. oktobra 1898

Z Bukec. Wobydlerstwo Bukečanskich stron so hišće přeco wjelka strachuje, kotryž ma w lěsach wyše Bukec swoje chowanki. Wodnjno wón w čmowych husćinach a skaliznach lěha, w nocy pak na rubjenje chodži. Duž so ludžo boja po čmě ze wsy hić, haj samo w chěžach nutřka je mnohim zatrach. Zařdženu njezdělu w nocy bě jena pinčnica dwójcy někajke zwěrisko do dwora Heimrichc hosćenca běžeć widžala, štož po jejnym wopisanju njebě ničo druge było dyžli krejlačny wjelk. Duž hnydom po pomocneju hajnikow M. a S. pošlachu. Taj

cyłu nóc na rubježne zwěrjo lakaštaj. Skónčnje rano wokoło 4 hodźin so załusny. M. bě na jenej zahrodze při wsy wjelka wuslědźiwši jeho hnydom z přenjeju kulku ze swojeje trječawy zatřěli. Někotři přeceljo wustojneho hońtwjerja mēnjachu, zo wjelča pječeń wólbr njeslodzi. Tola dokelž je znate, zo su wjelki druhdy trichinate, mējachu wěstoty dla za nuzne, wjelka hišće při rańšich směrkach na trichiny přepytać. Tola čim dlěje přez trichinske hladadko hladachu a čim bóle w hemberkach switaše, čim bóle poča morwy wjelk na psa podobny być. Dołho sebi njetrjebachu hłowu lamać. Jedyn muž z Mješic přišedši k nim přistupi a mēnliwego wjelka wobhladałwi zawoła: „To džě je Křižanec Ami z Mješic!“

SN, 3. septembra 1898

*Jed'n twjerdy hród je naš Bóh sam,
bróń dobra, sylna skała;
wón ze wšej' nuzy pomha nam,
kiž je nas zapřijala.
Zly stary njeprěcel by rad
nas póžrěc chcył,
wón jara mócný je
a ma dosó lestnosće,
tu přez njoh' nichtó njeje.*

*Móc naša dobyć njemóže,
my smy z njej jara slabi.
Muž prawy za nas wojuje,
Bóh jeho k bitwje wabi;
hdyž štó joh' póznać chce,
wón Jezus Chrystus je,
Knjez mócný na wójskach,
haj, Bóh na njebiesach,
tón dyrbi wěsće dobyć.*

*Hdy swět so mjerwil z čertami
a nas wšěch póžrěc chcył,
wšak to nas ničo njestróži,
my bychmy z měrom byli.
Zly mócný na swěće
nětk hlada surowje,
wón nješkodži pak nam,
Bóh sudži jeho sam,
joh' słowčko pobić móže.*

*Nam słowo dyrbja wostajić
a žanoh' džaka dóstać.
Bóh chce nas z Duchom wobdarać,
we bitwje při nas wostać.
Hdyž woni wozmu nam,
wšě časne kubla tam,
wšak z teho nimaju
sej ničo k lěpšemu,
nam dyrbi njebo wostać.*

Martin Luther

Přeprašujemy

04.10. – 17. njezděla po swjatej Trojicy

- 10.00 hodź.** kemše w Budyšinje w Michałskej (sup. Albert)
13.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (sup. Albert)

11.10. – 18. njezděla po swjatej Trojicy

- 9.30 hodź.** dwurěčne kemše we Łazu (farar Meister/sup. Albert)
11.45 hodź. nutrnosć w rozhłosu (sup. Albert)

15.10. – štwórtk

- 14.00 hodź.** wosadne popołdnje w Bělej Wodze (sup. Albert)

16.10. – pjatk

- 15.00 hodź.** wosadne popołdnje w Ptačecach (sup. Albert)

17.10. – sobota

- 14.30 hodź.** wosadne popołdnje we Wuježku pola Wósporka (sup. Albert)

25.10. – 20. njezděla po swjatej Trojicy

- 10.30 hodź.** kemše w Spalach (sup. Albert)
11.45 hodź. nutrnosć w rozhłosu (farar Malink)
14.00 hodź. delnjoserbske kemše w Borkowach (předar Frahnrow)
14.00 hodź. kemše we Wojerecach (sup. Albert)

28.10. – srjeda

- 15.00 hodź.** wosadne popołdnje we Wochozach (sup. Albert)

31.10. – reformaciski swjedžen

- 11.45 hodź.** nutrnosć w rozhłosu (sup. Albert)

01.11. – 21. njezděla po swjatej Trojicy

- 10.00 hodź.** kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej (sup. Albert)
13.30 hodź. kemše w Budestecach (sup. Albert)

Pomhaj Boh, časopis ewangelskich Serbow; wudawaćel a zamołwity: Serbski wosadny zwjazk, adresa redakcije/Adresse der Redaktion: Jerjowa/Heringstraße 15, 02625 Budyšin/Bautzen; Postvertriebsnummer: F 13145; zamołwity redaktor: superintendent Siegfried Albert (tel./fax: 03591/481280); čisć: Lausitzer Druck- und Verlagshaus GmbH/Serbska čisćernja, Hornčerska/Töpferstraße 35, 02625 Budyšin/Bautzen, zhotowjenje a rozšěrjenje časopisa Pomhaj Bóh podpěruje Domowina-Verlag GmbH Ludowe nakładnistwo Domowina, Sukelnska/Tuchmacherstraße 27, 02625 Budyšin/Bautzen; Pomhaj Bóh wuchadźa jónkróc za měsac. Lětny abonement plaći 10 hriwnow. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 1000 028 450, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00